

**Shakirova Charosxon Turg'unovna,**  
University of economics and pedagogy,  
"Maktabgacha ta'lim" kafedrasini dotsenti,  
pedagogika fanlari nomzodi

## O'ZBEKISTON TA'LIM TIZIMI VA PEDAGOGIKA FANINING RIVOJI: ZAMONAVIY TRANSFORMATSIYA VA ILMIY-PEDAGOGIK YONDASHUVLAR

UO'K 371:001

[HTTPS://DOI.ORG/10.34920/SO/VOL\\_2026\\_ISSUE\\_4\\_4](https://doi.org/10.34920/so/vol_2026_issue_4_4)

---

### **SHAKIROVA CH.T. O'ZBEKISTON TA'LIM TIZIMI VA PEDAGOGIKA FANINING RIVOJI: ZAMONAVIY TRANSFORMATSIYA VA ILMIY-PEDAGOGIK YONDASHUVLAR**

Mazkur maqolada O'zbekiston ta'lim tizimining so'nggi yillardagi institutsional va mazmuniy o'zgarishlari, shuningdek pedagogika fanining rivojlanish tendensiyalari ilmiy tahlil qilinadi. Tadqiqotda kompetensiyaviy yondashuv, raqamli pedagogika va innovatsion o'qitish texnologiyalarining joriy etilishi alohida e'tibor markazida bo'ldi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, ta'lim tizimidagi yangilanishlar pedagogika fanining nazariy asoslarini boyitib, o'qitish samaradorligini oshirishga xizmat qilmoqda.

Tayanch so'z va tushunchalar: ta'lim tizimi, pedagogika, kompetensiya, innovatsiya, raqamli ta'lim, didaktika.

---

### **ШАКИРОВА Ч.Т. РАЗВИТИЕ СИСТЕМЫ ОБРАЗОВАНИЯ И ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ НАУКИ УЗБЕКИСТАНА: СОВРЕМЕННАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ И НАУЧНО- ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ**

В данной статье представлен научный анализ институциональных и содержательных изменений в системе образования Узбекистана за последние годы, а также тенденций развития педагогической науки. Исследование направлено на внедрение компетентностного подхода, цифровой педагогики и инновационных технологий обучения. Результаты показывают, что инновации в системе образования обогащают теоретические основы педагогической науки и способствуют повышению эффективности обучения.

Ключевые слова и понятия: система образования, педагогика, компетентность, инновации, цифровое образование, дидактика

---

### **SHAKIROVA CH.T. DEVELOPMENT OF THE EDUCATION SYSTEM AND PEDAGOGICAL SCIENCE OF UZBEKISTAN: MODERN TRANSFORMATION AND SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL APPROACHES**

This article provides a scientific analysis of the institutional and substantive changes in the education system of Uzbekistan in recent years, as well as the development trends of pedagogical science. The research focused on the introduction of a competency-based approach, digital pedagogy, and innovative teaching technologies. The results show that the innovations in the education system enrich the theoretical foundations of pedagogical science and serve to increase the effectiveness of teaching.

Keywords and concepts: education system, pedagogy, competency, innovation, digital education, didactics.

**Kirish.** Hozirgi davrda ta'lim tizimi ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotning hal qiluvchi omillaridan biri sifatida qaralmoqda. Inson kapitalini rivojlantirishga qaratilgan siyosat, avvalo, ta'lim sifatini oshirish bilan chambarchas bog'liq. Shu nuqtai nazardan, Mamlakatimizda amalga oshirilayotgan islohotlar ta'lim tizimini zamonaviy talablar asosida qayta shakllantirishga qaratilgan [1].

Ta'lim sohasidagi o'zgarishlar nafaqat tashkiliy tuzilmani, balki pedagogika fanining nazariy asoslarini ham yangilashni talab qiladi. Chunki zamonaviy ta'lim modeli an'anaviy bilim berishga emas, balki shaxsning kompetensiyalarini rivojlantirishga yo'naltirilgan [5].

**Mazkur maqolaning maqsadi** — ta'lim tizimidagi o'zgarishlar va pedagogika fanining rivojlanishi o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni ilmiy asosda yoritish hamda zamonaviy pedagogik yondashuvlarning samaradorligini tahlil qilishdir.

**Metodologiya.** Tadqiqot quyidagi ilmiy metodlarga asoslandi:

- analitik yondashuv – pedagogika va ta'limga oid ilmiy manbalarni chuqur o'rganish;
- tizimli tahlil – ta'lim tizimini o'zaro bog'liq elementlar majmui sifatida ko'rib chiqish;
- komparativ metod – milliy va xalqaro ta'lim tizimlarini solishtirish;
- induktiv va deduktiv usullar – umumiy xulosalar chiqarish va nazariy asoslash.

Tadqiqot jarayonida xalqaro tashkilotlar, jumladan UNESCO va OECD tomonidan ishlab chiqilgan ta'lim sifati mezonlari ham nazariy asos sifatida qabul qilindi [2; 3].

Natijalar. Ta'lim tizimining institutsional transformatsiyasi.

O'zbekistonda ta'lim tizimi so'nggi yillarda tubdan yangilanmoqda. Maktabgacha ta'lim qamrovining kengayishi, umumiy o'rta ta'limda yangi standartlarning joriy etilishi va oliy ta'lim tizimining diversifikatsiyasi ushbu jarayonning muhim ko'rsatkichlaridir. Ta'lim tizimining institutsional transformatsiyasi — bu ta'limni tashkil etuvchi institutlar, boshqaruv mexanizmlari, normativ-huquqiy asoslar va funksional tuzilmalarning zamonaviy talablar asosida qayta shakllanish jarayonidir [4]. Bu jarayon, odatda, jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy ehtiyojlari, mehnat bozori talablari hamda global ta'lim tendensiyalariga moslashish zaruratidan kelib chiqadi.

O'zbekiston misolida ushbu transformatsiya ko'p qirrali va bosqichma-bosqich amalga oshirilayotgan jarayon sifatida namoyon bo'lmoqda.

**Boshqaruv tizimining markazlashuvdan diversifikatsiyaga o'tishi:** An'anaviy ravishda ta'lim tizimi yuqori darajada markazlashgan boshqaruvga ega edi. So'nggi yillarda esa boshqaruvning moslashuvchan modeli shakllanmoqda. Ta'lim muassasalariga nisbatan mustaqillik berilishi, ularning o'quv rejalari va dasturlarini ishlab chiqishda erkinlik darajasining oshirilishi institutsional transformatsiyaning muhim belgilaridan biridir.

**Ta'lim bosqichlari o'rtasidagi integratsiya:** Institutsional o'zgarishlarning yana bir muhim jihati — uzluksiz ta'lim tizimini shakllantirishdir. Maktabgacha ta'limdan boshlab oliy ta'limgacha bo'lgan barcha bosqichlar o'zaro uyg'unlashmoqda. Bu esa ta'lim jarayonining izchilligini ta'minlaydi va o'quvchilarning rivojlanish trayektoriyasini yaxlit tizim sifatida ko'rishga imkon beradi.

**Normativ-huquqiy bazaning yangilanishi:** Ta'lim tizimidagi transformatsiya, avvalo, huquqiy asoslarning takomillashuvi bilan bog'liq. "Ta'lim to'g'risida"gi qonun va unga bog'liq qarorlar ta'limning yangi modelini shakllantirishga xizmat qilmoqda [1]. Ushbu hujjatlar ta'lim sifati, ochiqlik va raqobatbardoshlikni ta'minlashga qaratilgan.

**Ta'lim muassasalarining institutsional diversifikatsiyasi:** Zamonaviy ta'lim tizimida turli tipdagi ta'lim muassasalari paydo bo'lmoqda:

- davlat va nodavlat oliy ta'lim muassasalari;
- xalqaro universitetlar filiallari;
- ixtisoslashgan maktablar va akademik litseylar;
- kasbiy ta'lim markazlari.

Bu esa ta'lim xizmatlari bozorida raqobat muhitini kuchaytirib, sifatni oshirishga xizmat qiladi.

**Raqamli infratuzilmaning shakllanishi:** Institutsional transformatsiyaning muhim tarkibiy qismi — bu raqamli ta'lim muhitining yaratilishidir. Elektron boshqaruv tizimlari, masofaviy ta'lim platformalari va raqamli resurslar ta'lim jarayonini boshqarishda yangi imkoniyatlarni yaratmoqda.

**Xalqaro integratsiya va hamkorlik:** Ta'lim tizimining ochiqligi ortib bormoqda. Xalqaro tashkilotlar, jumladan UNESCO va OECD bilan hamkorlik ta'lim sifatini xalqaro standartlarga yaqinlashtirishga xizmat qilmoqda [2; 3].

Ta'lim tizimining institutsional transformatsiyasi — bu faqat tashkiliy o'zgarish emas, balki butun ta'lim falsafasining yangilanishidir. Ushbu jarayon:

- boshqaruvning moslashuvchanligini oshiradi;
- ta'lim sifatini yaxshilaydi;
- pedagogika fanining rivojlanishiga yangi yo'nalishlar beradi.

Shu bilan birga, transformatsiyaning samaradorligi uning ilmiy asoslanganligi va amaliyot bilan uyg'unligiga bog'liq bo'lib qoladi.

Kompetensiyaviy yondashuvning ustuvorligi.

Zamonaviy pedagogika fanida bilim berishdan ko'ra, o'quvchilarning amaliy faoliyatga tayyorligini shakllantirish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Kompetensiyaviy yondashuv aynan shu maqsadga xizmat qiladi. Zamonaviy ta'lim nazariyasi va amaliyotida kompetensiyaviy yondashuv ustuvor metodologik prinsip sifatida shakllanmoqda [5]. Bu yondashuv ta'lim jarayonining mazmunini "bilim berish"dan "amalda qo'llanadigan natijaga erishish" tomon buradi. Ya'ni, o'quvchi yoki talaba egallagan bilimni real vaziyatlarda qo'llay olishi, mustaqil qaror qabul qilishi va kasbiy faoliyatga tayyor bo'lishi asosiy mezonga aylanadi.

O'zbekiston ta'lim tizimida ham aynan shu yondashuv so'nggi islohotlarning markazida turibdi.

Kompetensiya tushunchasining mohiyati:

Kompetensiya — bu shaxsning bilim, ko'nikma, malaka va ijtimoiy tajribani integratsiyalashgan holda muayyan faoliyatni samarali bajarish qobiliyatidir. Bu yerda muhim jihat — bilimning o'zi emas, balki uning amaliy qo'llanishidir.

Shu sababli kompetensiyaviy yondashuv nazariy bilimlarni amaliyot bilan bog'laydi, o'quvchini faol subyektga aylantiradi, o'qitish jarayonini natijaga yo'naltiradi.

Ta'lim mazmunining o'zgarishi: An'anaviy ta'lim modelida asosiy e'tibor bilim hajmiga qaratilgan bo'lsa, kompetensiyaviy yondashuvda ta'lim mazmuni yo'nalishlarda muammoli vaziyatlar asosida o'qitish, loyihaviy va tadqiqot faoliyati, interaktiv metodlardan foydalanish, mustaqil ta'limni rivojlantirish kabi yo'nalishlarda qayta quriladi.

Natijada o'quvchi bilimni tayyor shaklda emas, balki faol izlanish orqali egallaydi.

Pedagog faoliyatining transformatsiyasi: Kompetensiyaviy yondashuv o'qituvchi rolini ham tubdan o'zgartiradi. Zamonaviy pedagog:

- bilim beruvchi emas, balki yo'naltiruvchi (fasilitator);
- nazorat qiluvchi emas, balki hamkor;
- ma'lumot manbai emas, balki ta'lim jarayoni tashkilotchisi sifatida namoyon bo'ladi.

Bu esa pedagogdan yuqori darajadagi metodik va psixologik tayyorgarlikni talab etadi.

Baholash tizimining yangilanishi: Kompetensiyaviy yondashuvda baholash tizimi ham o'zgaradi. Endi baholash:

- faqat bilimni emas, balki ko'nikma va kompetensiyani;
- jarayonni ham, natijani ham;
- individual rivojlanish dinamikasini hisobga oladi.

Shu jihatdan formativ (jarayon davomida) baholash muhim ahamiyat kasb etadi.

Xalqaro tajriba va integratsiya: Kompetensiyaviy yondashuv dunyoning rivojlangan ta'lim tizimlarida keng qo'llaniladi. Xususan, OECD tomonidan ishlab chiqilgan PISA baholash tizimi aynan o'quvchilarning funksional savodxonligi va kompetensiyalarini o'lchashga qaratilgan [3].

Shuningdek, UNESCO ham ta'limni kompetensiyalarga asoslangan modelga o'tkazishni global ustuvor yo'nalish sifatida belgilaydi [3].

Kompetensiyaviy yondashuvning ustuvorligi shundan iboratki, u ta'lim jarayonini hayot bilan bevosita bog'laydi. Bu yondashuv o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantiradi, kasbiy tayyorgarlik sifatini oshiradi, ta'lim natijalarini amaliy qiymatga ega qiladi. Shu bois zamonaviy ta'lim tizimini rivojlantirishda kompetensiyaviy yondashuvni chuqur joriy etish strategik ahamiyat kasb etadi.

### **Raqamli pedagogikaning rivojlanishi.**

Raqamli texnologiyalar ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Onlayn platformalar, virtual laboratoriyalar va multimedia vositalari o'qitish samaradorligini sezilarli darajada oshirmoqda.

Raqamli pedagogika — bu ta'lim jarayonini raqamli texnologiyalar, axborot-kommunikatsiya vositalari va virtual muhitlar asosida tashkil etish hamda boshqarishning ilmiy-amaliy yo'nalishidir [6]. U shunchaki texnik vositalarni qo'llash emas,

balki o'qitishning mazmuni, metodlari va natijalarini qayta ko'rib chiqishni anglatadi.

O'zbekiston ta'lim tizimida raqamli pedagogika so'nggi yillarda alohida strategik yo'nalishga aylangan bo'lib, bu jarayon global tendensiyalar bilan uyg'un holda kechmoqda.

Raqamli ta'lim muhitining shakllanishi:

Raqamli pedagogikaning asosiy poydevori — bu raqamli ta'lim muhitidir. U quyidagi elementlarni o'z ichiga oladi:

- masofaviy ta'lim platformalari;
- elektron o'quv resurslari (e-darsliklar, videoma'ruzalar);
- virtual laboratoriyalar va simulyatsiyalar;
- ta'limni boshqarish tizimlari (LMS).

Bu muhit o'qitish jarayonini vaqt va makon chegaralaridan chiqarib, moslashuvchan va individual yo'naltirilgan shaklga keltiradi.

O'qitish metodlarining transformatsiyasi:

Raqamli pedagogika ta'sirida o'qitish metodlari ham sezilarli darajada o'zgarmoqda. An'anaviy ma'ruza markazli yondashuv o'rnini:

- aralash ta'lim (blended learning);
- teskari sinf (flipped classroom);
- adaptiv o'qitish;
- interaktiv va multimediamiy metodlar egallamoqda.

Bu metodlar o'quvchini passiv tinglovchidan faol ishtirokchiga aylantiradi.

Talabning o'rnini va rolini o'zgarishi: Raqamli muhitda ta'lim oluvchi shaxs mustaqil o'rganish subyekti sifatida shakllanadi. U o'z ta'lim trayektoriyasini tanlaydi, raqamli resurslardan mustaqil foydalanadi, bilimni izlash, tahlil qilish va qo'llash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Bu esa kompetensiyaviy yondashuv bilan uzviy bog'liq.

Pedagog faoliyatining raqamli transformatsiyasi: Raqamli pedagogika o'qituvchining rolini ham o'zgartiradi. Zamonaviy pedagog:

- raqamli kontent yaratuvchi;
- ta'lim jarayonini moderatsiya qiluvchi;
- individual o'qitish strategiyalarini ishlab chiquvchi sifatida namoyon bo'ladi.

Shu bilan birga, pedagogdan raqamli kompetensiyalar, axborot madaniyati va texnologik savodxonlik talab etiladi.

Xalqaro tajriba va tendensiyalar: Raqamli pedagogikaning rivoji global miqyosda ham ustuvor yo'nalish hisoblanadi. Xususan, UNESCO raqamli ta'limni barqaror rivojlanishning muhim omili sifatida belgilaydi.

OECD tadqiqotlariga ko'ra, raqamli texnologiyalar ta'lim samaradorligini oshirish bilan birga, o'quvchilarning tanqidiy fikrlash va muammolarni hal qilish kompetensiyalarini rivojlantiradi [3].

Muammolar va cheklovlar: Raqamli pedagogika rivoji bilan bir qatorda ayrim muammolar ham mavjud:

- texnik infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmaganligi;
- raqamli tengsizlik (digital divide);
- o'qituvchilarning tayyorgarlik darajasi;
- axborot xavfsizligi va akademik halollik masalalari.

Raqamli pedagogika ta'lim tizimini yangi sifat bosqichiga olib chiqmoqda. U ta'lim jarayonini moslashuvchan qiladi, individual yondashuvni kuchaytiradi va o'qitish samaradorligini oshiradi.

Shu bilan birga, uning samarali joriy etilishi texnologik infratuzilma, pedagog kadrlar tayyorgarligi va ilmiy-metodik ta'minot bilan bevosita bog'liq bo'lib qolmoqda.

Pedagogika fanining yangi yo'nalishlari.

Pedagogika fanida quyidagi yangi yo'nalishlar shakllanmoqda:

- raqamli didaktika;
- inkluziv ta'lim;
- individual o'qitish strategiyalari;
- hayot davomida ta'lim konsepsiyasi.

Bu keltirgan yo'nalishlar zamonaviy pedagogika fanining eng muhim tayanchlaridan hisoblanadi. Ularni har biri ta'lim mazmuni va metodologiyasini tubdan o'zgartirayotgan alohida ilmiy yo'nalishdir.

Quyida pedagogika fanida shakllanayotgan yangi yo'nalishlar mazmuni ochib bersak:

Raqamli didaktika: Raqamli didaktika — o'qitish jarayonining mazmuni, metodlari va vositalarini raqamli texnologiyalar asosida qayta loyihalashga qaratilgan yo'nalishdir.

An'anaviy didaktika "nimani o'qitish" va "qanday o'qitish" savollariga javob bersa, raqamli didaktika ularga qo'shimcha ravishda "qaysi texnologik muhitda va qanday interaktivlik darajasida o'qitish" masalasini ham qo'yadi. Bu yo'nalishlar multimediamiy ta'lim resurslarini yaratish, adaptiv o'qitish tizimlarini qo'llash, sun'iy intellekt yordamida o'quv jarayonini individuallashtirish kabi masalalarni qamrab oladi.

Raqamli didaktika nafaqat ta'lim mazmunini yetkazish usullarini, balki o'quv jarayonining texnologik, metodik va interaktiv jihatlarini ham

qamrab oladi. Jumladan, u quyidagi masalalarni o'z ichiga oladi:

- multimediyaviy ta'lim resurslarini (video darslar, animatsiyalar, virtual laboratoriyalar, interaktiv taqdimotlar, elektron darsliklar) yaratish va ulardan samarali foydalanish;
- adaptiv o'qitish tizimlari orqali talabning bilim darajasi, qiziqishi va o'zlashtirish sur'atiga mos individual ta'lim yo'nalishini shakllantirish;
- sun'iy intellekt texnologiyalari yordamida o'quv jarayonini individuallashtirish, avtomatik baholash, tavsiyalar berish va o'quv faoliyatini monitoring qilish;
- masofaviy va gibrid ta'lim platformalarini tashkil etish hamda boshqarish;
- o'quvchilarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish;
- interaktiv kommunikatsiya vositalari orqali o'qituvchi va talaba o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish;
- elektron nazorat va diagnostika tizimlarini qo'llash orqali bilimni baholashning zamonaviy shakllarini joriy etish;
- mobil ta'lim, bulutli texnologiyalar va onlayn ta'lim muhitlarini integratsiyalash kabi yo'nalishlarni ham qamrab oladi.

Shu bois raqamli didaktika zamonaviy ta'limning innovatsion modeli sifatida o'quv jarayonini yanada moslashuvchan, interaktiv va shaxsga yo'naltirilgan shaklda tashkil etishga xizmat qiladi.

**Inkluziv ta'lim pedagogikasi:** Inkluziv ta'lim barcha o'quvchilarni, ularning jismoniy, psixologik yoki ijtimoiy xususiyatlaridan qat'i nazar, yagona ta'lim muhitiga jalb etishni nazarda tutadi. Inkluziv ta'lim pedagogikasining asosiy tamoyillari asosan teng imkoniyatlar yaratish, diskriminatsiyasiz ta'lim, individual ehtiyojlarga moslashuvchan metodlar qo'llash, UNESCO inkluziv ta'limni inson huquqlariga asoslangan yondashuv sifatida talqin qiladi.

**Individual o'qitish strategiyalari:** Mazkur yo'nalish har bir o'quvchining o'ziga xos xususiyatlari — qobiliyati, qiziqishi, o'rganish sur'ati va uslubini hisobga olgan holda ta'lim jarayonini tashkil etishga qaratilgan.

Individual yondashuv esa differensial o'qitish, adaptiv ta'lim texnologiyalari va shaxsiy ta'lim trayektoriyalarini ishlab chiqish orqali amalga oshiriladi.

Bu yondashuv ta'lim samaradorligini oshirish bilan birga, o'quvchining ichki motivatsiyasini kuchaytiradi.

**Hayot davomida ta'lim:** Hayot davomida ta'lim konsepsiyasi ta'limni uzluksiz jarayon sifatida talqin qiladi. U insonning butun umri davomida bilim va ko'nikmalarini yangilab borishini nazarda tutadi.

Bu yo'nalish o'z ichiga formal, noformal va informal ta'lim integratsiyasi, kasbiy qayta tayyorlash va malaka oshirish, mustaqil o'rganish ko'nikmalarini rivojlantirishlarni oladi. OECD tadqiqotlariga ko'ra, zamonaviy iqtisodiyot sharoitida aynan uzluksiz ta'lim raqobatbardoshlikning muhim omiliga aylanmoqda.

Ko'rib chiqilgan yo'nalishlar pedagogika fanining rivojida sifat jihatidan yangi bosqichni ifodalaydi. Ularning umumiy xususiyati shundaki ta'limni shaxsga yo'naltiradi, o'qitish jarayonini moslashuvchan qiladi va zamonaviy texnologiyalar bilan integratsiyani kuchaytiradi.

Shu bois ushbu yo'nalishlarni chuqur o'rganish va amaliyotga joriy etish nafaqat pedagogika fanining, balki butun ta'lim tizimining samaradorligini belgilovchi omil sifatida namoyon bo'ladi.

**Muhokama.** Tahlillar shuni ko'rsatadiki, ta'lim tizimidagi islohotlar pedagogika fanining rivojlanishiga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. Biroq bu jarayon bir tekis kechmayapti.

#### **Ayrim muammolar mavjud:**

- o'qituvchilarning yangi metodlarni qo'llashdagi tayyorgarligi yetarli emas;
- raqamli infratuzilma barcha hududlarda bir xil rivojlanmagan;
- nazariya va amaliyot o'rtasida tafovut saqlanib qolmoqda [4].

Shu bois pedagogika fanida ilmiy tadqiqotlarni amaliyot bilan integratsiyalash muhim vazifa sifatida namoyon bo'ladi.

**Xulosa.** O'zbekiston ta'lim tizimi hozirda faol modernizatsiya bosqichida bo'lib, bu jarayon pedagogika fanining rivoji bilan uzviy bog'liqdir.

#### **Quyidagi xulosalar chiqarildi:**

- 1) ta'lim tizimini rivojlantirish pedagogika fanini takomillashtirishni talab qiladi;
- 2) kompetensiyaviy yondashuv zamonaviy ta'limning asosiy metodologik yo'nalishidir;
- 3) raqamli texnologiyalar ta'lim sifatini oshirishning muhim omilidir;
- 4) pedagog kadrlar tayyorlash tizimini modernizatsiya qilish zarur.

**Foydalanilgan adabiyotlar:**

1. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun. <https://lex.uz>
2. UNESCO. Global Education Monitoring Report. <https://unesco.org>
3. OECD. Education Policy Outlook. <https://oecd.org>
4. World Bank. Education in Uzbekistan. <https://worldbank.org>
5. Muslimov N. Pedagogik kompetentlik asoslari. - Toshkent: O'qituvchi, 2015.
6. Ochilov M. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. - Toshkent: Fan va texnologiya, 2012.